

PUNTS

PER REPUNTS

9

Curs de valencià inicial A2 de la Universitat d'Alacant i *Información*

Universitat d'Alacant

Fascicle 9. Els verbs *posar* i *passar*

Jo pose
Tu poses
Ell o ella posa
Nosaltres posem
Vosaltres poseu
Ells o elles posen

Què pots fer amb el verb *posar*?

1 Pots dir on està situada alguna cosa:

-On **has posat** les claus?

-Sempre **pose** el telèfon mòbil a l'escriptori però hui no el trobe i el necessite.

Coneixes aquella dita que resa «un lloc per a cada cosa, cada cosa al seu lloc»? Ací et deixem un llistat d'estances de la casa i de mobles on solem posar coses:

Estances: *la cuina, el menjador, el rebedor, un lavabo, un dormitori, el rebost, el soterrani, un balcó, la terrassa, una paret, el terra, una finestra, el pati...*

Mobles: *una taula, un armari, un llit, el tendur, una tauleta de nit, un sofà, una calaixera, un penja-robes, un prestatge, una prestatgeria, l'aparador, la consola...*

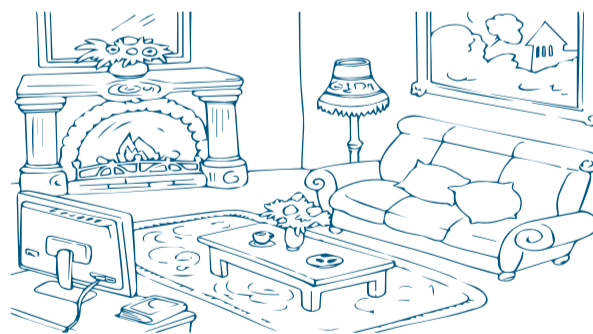
Saps que el *tendur* és la taula redona que es tapa amb una tela que arriba en terra i que sol cobrir un braser? Estes taules eren molt habituals fa uns quants anys en moltes cases i encara se'n poden vore hui dia.

Fixa't en el la segona part de la segona frase dels exemples amb què hem començat: *hui no el trobe i el necessite*. La paraula *hui* és un adverb de temps i significa 'el dia actual'. També es pot dir *avui*. En valencià, segmentem el temps d'una manera diferent del castellà: el dia actual funciona com a punt de referència i, metafòricament, tracem dos fletxes simètriques cap al passat i cap al futur. Per això, el dia anterior a *hui* és *ahir*. I l'anterior a *ahir* és *després-ahir*. I, igualment, el dia posterior a *hui* és *demà*. I el posterior a *demà* és *després-demà*. Així:

després-ahir ◀ *ahir* ◀ *hui* ▶ *demà* ▶ *després-demà*

Exercici 1.

Rosa sempre posa les coses al mateix lloc perquè odia el desordre. A partir de la imatge i de les paraules del requadre, digues on posa cada objecte en la sala d'estar:

coixins, espill, quadre, capsa, comandament, estora, racó, estança, florera, tassa de te, sofà

Rosa posa una _____ en la cornisa de la llar, just davant de l' _____.

El llum de peu va al _____ que hi ha entre la llar i el _____.

Té el costum de posar sempre els dos _____ damunt del sofà, que es troba davall d'un gran _____.

La tauleta central està sobre l' _____, per a dotar de calidesa l' _____.

A un costat del gerro amb flors que hi ha damunt de la tauleta, ha posat una _____ i, a l'altre, una _____ amb les pastilles que ha de prendre cada dia.

Des de fa dies que no veu la televisió perquè, a pesar de ser tan ordenada, no sap on ha posat el _____ a distància.

Saps que *la llar* és el lloc de la casa que se sol destinar a fer foc per a cuinar o calfar-se? El fum de la combustió del foc i de les brases s'evacua a través del *fumeral* o *xemeneia*. En castellà, *la llar* és *el hogar* i en el passat era un espai tan central que hui dia encara usem esta paraula per a referir-nos a tota la casa.

Fascicle 9. Els verbs *posar* i *passar*

2 Pots dir que t'has aplicat alguna cosa:

Normalment ens apliquem medicaments externs, cosmètics i, també, roba i complements.

-Sempre es **posa** molt de rimel.

-Hui em **pose** l'abric perquè fa fred.

Ací t'oferim vocabulari de la roba i dels complements:

Roba: l'abric, el banyador, el biquini, el barnús, les bragues, la brusa, les calces, els calcetins, els calçotets, la camisa, la camiseta o la samarreta, la disfressa, la falda, la gavadina, la granota, la jaqueta, el jersei, el jupetí o l'armilla, els pantalons, el pijama, els sostenidors, el trage, l'uniforme...

Saps que *jupetí* és la peça de vestir que no té mànigues i que cobreix el tronc? Així, parlem de *jupetí antibales* (el que sol salvar alguns policies en les pel·lícules nord-americanes) o de *jupetí salvavides* (el que s'usa com a flotador). I que *granota* és el vestit normalment blau que usen els mecànics, com Mario Bross?

Complements i calçat: l'anell, les arracades, el barret, la bossa de mà, les botes, els botons de puny, la bufanda, el casc, el cinturó, el collar, la corbata, la corbata de llacet, el davantal, les espadenyes, la faixa, la gorra, els guants, el mocador, el paraigua, la polsera, el rellotge, les sabates, les sabatilles, les sandàlies, els tirants, les ulleres, les xancles...

Exercici 2.

ORAL

Digues almenys dos peces de vestir i complements que et poses en les següents ocasions:

- En cap d'any
- En carnestoltes
- Quan vas a la platja
- Quan fas esport
- Quan vas a la neu
- Quan vas a dormir

Saps que *cap d'any* fa referència a la celebració del primer dia de l'any? I que la nit prèvia, la *nochevieja* del castellà, en valencià s'anomena *nit de cap d'any*? Altres festivitats són Tots Sants, nit de Nadal (*nochebuena* en castellà), Nadal o carnestoltes (festa popular amb balls, disfresses, etc.).

3 Pots expressar que algú ha canviat d'estat d'ànim o de salut:

-Ernest es **posa** malalt tots els hiverns.

-M'he **posat** trista quan s'ha mort el protagonista de la pel·lícula.

Exercici 3.

Ompli els buits amb el verb *posar* conjugat en present i els estats anímics del requadre:

histèriques | seriosos | contents | bona | nerviosa | dolcet

- Maria es _____ si no pren un bany relaxant.
- Pere i jo ens _____ quan anem a alguna reunió.
- Tu sempre et _____ quan t'enamores.
- Els es _____ quan guanya el seu equip de futbol.
- Quan se'm rebolica la panxa, em _____ si em menja una poma.
- Per què vos _____ tan _____ quan veu un ratolí?

4 Pots indicar que comences a fer una cosa:

-Lluc es **posa** a treballar a les 8 del matí.

-Si es **posa** a nevar no podem eixir d'excursió.

Com pots veure, el verb *posar*, tant en este sentit com en l'anterior, va acompanyat d'un pronom reflexiu (**es** posa, **em** pose, **ens** posem...).

ORAL

Exercici 4.

Quan sols posar-te a fer les activitats següents? Contesta seguint l'exemple. Pots usar expressions temporals com *mai*, *de nit*, *de matinada*, *quan puc*, *sempre que tinc temps*, *cap a la una del migdia*, *quan vaig en autobús*, etc.:

-Em pose a treballar de bon matí i a netejar quan no tinc altre remei.

- Cuinar
- Treballar
- Llegir
- Vore la televisió
- Estudiar
- Fer esport
- Pensar en el sentit de la vida
- Ballar

5 Pots indicar els ingredients que afeges a un plat:

-Mon pare sempre **posa** julivert a la paella.

-**Posem** sal per a fer que la sopa tinga més sabor.

Ací t'oferim un llistat de menjars, condiments i estris de cuina.

Plats i menjars: *allioli*, *caldo*, *canelons*, *ensalada*, *ensalada russa*, *un entrepà*, *espaguetis*, *fideus*, *giraboix*, *guisat*, *lasanya*, *llentilles*, *olleta*, *paella*, *pasta*, *putxero* o *olla de carn*, *un sàndwix*, *una truita* (de creïlles, a la francesa...), *tarongetes* (o *pilotes* o *farcidures*)...

Condiments: *canella*, *caramel*, *crema*, *farina*, *julivert*, *maionesa*, *mantega*, *mel*, *melmelada*, *mostassa*, *orenga*, *pebre*, *romer*, *safrà*, *sucre*, *vitet*...

Accions relacionades amb els menjars: *adobar*, *amanir*, *batre*, *bollir*, *congelar*, *colar*, *coure*, *cuinar*, *descongelar*, *escórrer*, *esprémer*, *farcir*, *fregir*, *llavar*, *matxucar*, *posar a remulla*, *ratllar*, *rostir*, *sofregir*, *tallar*, *tritular*, *trossejar*...

Estris de cuina: *baieta*, *batedora*, *cassó*, *colador*, *cullera*, *drap*, *forqueta*, *fregidora*, *ganivet*, *got*, *motle*, *olla*, *olla ràpida*, *paella*, *perol*, *plat*, *tisores*...

ORAL

Exercici 5.

Digues almenys tres plats en què posaries els ingredients següents:

- Pose pebre en...
- Pose safrà en...
- Pose orenga en...
- Pose canella en...

Jo **passo**
Tu **passes**
Ell o ella **passa**
Nosaltres **passem**
Vosaltres **passeu**
Els o elles **passen**

Què pots fer amb el verb *passar*?

1 Pots indicar per on transcorre un camí:

-El tren **passa** per ací.

-Jo **passo** per enfront de la botiga tots els matins.

Si vols indicar un camí a algú, et convé conèixer estes expressions:

Per a indicar el començament d'un moviment: *quan isques de, quan arribes a, quan passes per, quan gires...* O també: *en eixir de, en arribar a, en passar per, en girar...*

Per a indicar una acció concreta: *gira cap a la dreta, gira cap a l'esquerra, continua recte, rodeja o voreja l'illa, passa pel pas, creua o travessa el carrer...*

Elements urbans: *carrer, vorera, avinguda, semàfor, pas de vianants o pas de zebra, gual, rotonda, illa, els senyals de trànsit...*

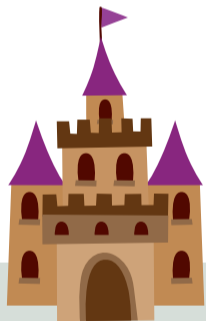
Saps que *illa* o *illa de cases* és el conjunt d'edificacions que forma un bloc delimitat per quatre carrers? És el que el castellà diu *manzana*.

Saps que, especialment en alguns pobles del Vinalopó, com Novelda o la Romana, la *vorera* és anomenada *rajola* per ser este el material de què està feta?

Com pots intuir, si *posar* i *passar* no s'escriuen igual és perquè tampoc sonen igual. La *s* de *posar* és sonora i sona com la *s* de *easy* (*fàcil*) en anglès o de *cousin* (*cosí*) en francès. La *ss* de *passar* és sorda i sona com la *s* de *sapo* (*renoc*) en castellà o de *sagar* (*poma*) en èuscar.

Exercici 6.

La *s*, quan va sola entre dos vocals, és sonora i, per tant, hem de pronunciar-la fent vibrar les cordes vocals, és a dir, imitant el vol d'una mosca. Ací tens un text amb un bon grapat de paraules que contenen una *s* sonora. Però se'ns ha oblidat afegir les deu que hi ha en el requadre. Fes-ho tu!

paisatge | rosa | rabosa | desembre | visitar
crisi | casualitat | princesa | besada | pobresa

Un mes de _____, una _____, tan preciosa com una _____, estava contemplant el _____, que semblava un oasi ple de bellesa. En eixe moment, va vore un cavaller, que venia a _____-la. Però, per _____, va aparéixer just davant d'ell un animal que parlava. Era una _____ ben astuta! Es va presentar i li va dir que ella era la verdadera princesa, que havia patit un encanteri. I que, per culpa d'això, el seu país estava en _____ econòmica i financera i que la població patia molta _____, tot per les despeses de la nova princesa en cirurgia estètica. El cavaller, ple de tristesa, va voler trencar l'encanteri fent-li una _____, però la rabosa va saltar enfurismada i li va dir: "ep, tu, para els cavalls, que jo no sóc cap granota!"

Saps que la reina de les festes de les Fogueres d'Alacant és la *Bellea del Foc*? La pèrdua de la *s* sonora en paraules amb esta terminació *-esa* és habitual en tot el valencià: *naturalea, vellea, perea...* Estes formes sense *s* són més pròpies dels àmbits col·loquials.

Exercici 7.

Quan entre vocals hi ha una doble *s*, pronunciem com sona la *s* en castellà. Ací tens un text amb un cabàs de paraules amb doble *s*. Però ens ha passat com abans, se'ns ha oblidat afegir les deu que hi ha en el requadre. Fes-ho tu!

confessar | dissabte | llonganisses | gossos | dissimuladament
impressió | carabasses | pallasso | emissora | disfressa

_____ passat, l'assassí es va comprar una _____ de pallasso i va entrar _____ a la terrassa on feien la festa de *Halloween*. A la taula hi havia de tot: botifarres, xulles de corder, _____ i xoricets rostits. I tot estava il·luminat per unes _____ foradades amb ciris per dins. L'alcalde, que anava disfressada d'ostra, perla i tot, era la invitada principal. Cap a la mitjanit, el comissari va sentir per l' _____ de ràdio que volien atemptar contra la màxima autoritat local i va anar ben dispost amb els _____ policia a la festa. Li va fer la _____ que el _____ era molt sospitos, no només perquè sempre ho són en totes les pel·lícules, sinó sobretot perquè duia una destral penjant del muscle. Per això, el va detindre i, al poc, el va fer _____ sota l'amenaça de fer-li escoltar, en reproducció continuada, tots els grans èxits d'*Operación Triunfo*.

Saps que la *destral* és la ferramenta més característica dels llenyaters, que usen per a talar els arbres?

Exercici 8.

ORAL

Llig en veu alta els dos textos dels exercicis anteriors. Recorda que en el primer trobaràs moltes paraules amb *s* sonora! Esforça't per fer-la sonar correctament.

2 Pots dir que estàs en algun lloc durant un temps:

-Tots els anys **passem** l'estiu a Mallorca.

-Els viatgers **passen** moltes voltes més de sis hores en l'*Euromed* que va d'Alacant a Barcelona.

Exercici 9.

ORAL

Respon breument a les preguntes següents:

- On passes habitualment les vacances?
- On passes la majoria dels caps de setmana?
- On passes les vesprades que tens lliures?

Exercici 10.

Completa els buits amb el verb *passar* conjugat en present:

- Màrius _____ dos hores al dia mirant-se a l'espill. Quin home!
- Quan comença a fer calor, nosaltres _____ tot el matí a la piscina.
- No t'entenc: si no t'agraden, per què _____ la vesprada mirant pel·lícules de terror?
- Jo _____ els dies esperant que arriben les vacances.
- Quasi tots els anys, els meus amics bascos _____ el mes d'agost a Benidorm.
- Xiquets, el pare i jo pensem que _____ massa hores al dia mirant la televisió.

Amb el verb *passar* també podem expressar que experimentem sensacions negatives, com *por, nervis, vergonya, angoixa*, etc.:

-*Passa molta por mirant pel·lícules de terror.*

-*Quan parle en públic passo molta vergonya.*

Com veus, en estos casos, generalment posem *molt - molta* per davant de la sensació.

3 Pots expressar que ocorre algun fet:

-Les coses sempre **passen** per alguna raó.

-No et preocupes. No em **passa** res.

Amb este valor, el verb *passar* només pot anar en 3a persona del singular o del plural.

Els verbs *ocórrer* i *succeir* són sinònims de *passar* quan té este valor. Sempre *ocorren* coses importants quan no estic. Et *succeeixen* coses molt estranyes a tu! Què ha ocorregut? No ha succeït res, no patisques.

4 Pots indicar que has superat alguna cosa:

- Molts xiquets **passen** eixa malaltia quan són menuts.
- Si ells no **passen** l'examen test no podran aconseguir la plaça.
- Vosaltres **passeeu** totes les proves físiques amb molta facilitat.

Saps que en anglés el verb *to pass* també significa 'aprovar, superar un examen', entre altres accepcions?

Exercici 11.

Series capaç de passar (és a dir, *aprovar*) el nostre test de vocabulari? Encercla la resposta correcta i després mira les solucions. Si tens almenys sis preguntes bé, significa que passes satisfactòriament la prova! Si en tens menys, no et desanimis! L'aprenentatge és un camí, no un destí.

1) Quin és el femení de cavall?
a) rabosa
b) egua
c) cavalla	6) El germà de mon pare és el meu...
a) cunyat
b) nebot
c) oncle
2) Quina d'estes paraules és una fruita?
a) bresquilla
b) vedella
c) tonyina	7) La persona que té com a ofici obrir els panys és el...
a) manyà
b) fontaner
c) fuster
3) Quina d'estes paraules és un joc?
a) estoig
b) sambori
c) forrellat	8) Quan estan bruts, els plats...
a) s'espolsen
b) s'arruixen
c) s'escuren
4) Quin esport es practica sobre herba, patins o gel?
a) el tenis
b) l'handbol
c) l'hoquei	9) Un gual és...
a) un tipus de peix
b) introduir la pilota en la porteria contrària
c) una vorera rebaixada per al pas dels vehicles
5) Quina d'estes paraules és una peça de roba?
a) estora
b) jupetí
c) tovallola	10) Qui no vullga pols...
a) que vaja a la pastisseria
b) que no vaja a l'era
c) que netege

5 En l'àmbit col·loquial pots indicar que no t'importa algú o alguna cosa:

- Passem** de fer els deures!
- Mireia **passa** de Raül perquè és massa pesat.
- Ignora'ls: ells **passen** de tu.
- Que **passee** de tu! Fava!

T'has adonat que estes frases són ideals per a indicar que estem enfadats i insultar (suaument, això sí) l'interlocutor? Per si et fan falta alguna volta, ací tens un llistat d'alguns insults:

bacora, bocamoll, bocut, borinot, cap de suro, enfadós, espieta, fardatxo, farfallós, fava, figa, llandós, llepaculs, llepó, manta, moniato, pixorro, sarnatxo, soca, sompo, tros de burro...

Saps que *suro* és la corfa de la surera? I que d'eixe material és d'on se solen extraure els taps per a les botelles de ví?

Exercici 12.

Intenta relacionar alguns dels insults que t'hem presentat més amunt amb els significats més aproximats:

a) bacora, figa, sompo	1) adulator, servil
b) borinot, cap de suro, moniato	2) dèbil de caràcter, sense gràcia
c) enfadós, llandós	3) delator
d) espieta, llepó	4) gandul, irresponsable
e) bocamoll, bocut	5) ignorant, estúpid, curt d'enteniment
f) manta, sarnatxo	6) indiscret, que tot ho xarra
g) llepaculs	7) que molesta

Exercici 13.

Relaciona les frases fetes amb els significats:

a) Posar en dubte	1) Aplicar un remei ràpid i eficaç
b) Passar de llarg	2) Interessar-se molt per un assumpte
c) Passar la nit en blanc	3) Dubtar d'una cosa
d) Qui dia passa, any empeny	4) Resolent les dificultats diàries es resolen les de tot l'any
e) Posar oli en un cresol	5) Passar sense parar-se
f) Posar tota la carn en l'olla	6) Passar la nit sense dormir

Solucions:

Exercici 1

florera / espill / racó / sofà / coixins / quadre / estora / estança / tassa de te / comandament

Exercici 3

a) posa nerviosa, b) posem seriosos, c) poses dolcet, d) posen contents, e) pose bona, f) poseu... histèriques

Exercici 6

desembre / princesa / rosa / paisatge / visitar / casualitat / rabosa / crisi / pobresa / besada

Exercici 7

dissabte / disfressa / dissimuladament / llonganisses / carabasses / emissora / gossos / impressió / pallasso / confessar

Exercici 10

a) passa, b) passem, c) passes, d) passe, e) passen, f) passeeu

Exercici 11

1b, 2a, 3b, 4c, 5b, 6c, 7a, 8c, 9c, 10b

Exercici 12

a2, b5, c7, d3, e6, f4, g1

Exercici 13

a3, b5, c6, d4, e1, f2

Agenda cultural

17 de novembre 20.30 h goo.gl/ldBQbg
Teatre Principal d'Alacant
Teatre - *Escola nocturna* (bilingüe)

18-19 de novembre goo.gl/8AJ93W
Plaça Ajuntament d'Alacant
Fira i activitats - La Plaça del Llibre d'Alacant

19 de novembre 18.00 h s.ua.es/1ltZ
Seu d'Alacant
Cinema i tallers d'animació - *Els pingüins de Madagascar*

22 de novembre 19.00 h goo.gl/xRjLg
Centre Cultural Mario Silvestre d'Alcoi
Cinema - *Un home d'altura*

UAenvalencia

culturaenlaUA

Autoria:

Juli Martínez Amorós (coordinador), Rosa Anna Guijarro Contreras i Virgínia Ruiz Vázquez

Maquetació: Jesús Àngel López Ramón | www.masuno.es

Correu electrònic: puntperpunt@ua.es

Una iniciativa del Servei de Llengües de la Universitat d'Alacant i *Información*